

Lägesrapport om genomförandet av landsbygdsprogrammet 2014–2022

Syfte med rapporteringen till övervakningskommittén

Övervakningskommittén (ÖK) ska granska programmets genomförande och framstegen när det gäller att uppnå dess mål. Kommittén får också lämna synpunkter om utvärderingen av programmen och har uppgifter kopplade till de urvalskriterier som används för att välja ut vilka insatser som ska få stöd.

Lägesrapporten ger möjlighet för ledamöterna i ÖK att följa programmets genomförande hittills.

Förväntningar på ledamöterna i övervakningskommittén

Ledamöterna i ÖK förväntas ta del av innehållet i lägesrapporten för att få kännedom om programmets genomförande hittills och för att kunna bidra med förslag på vilka eventuella åtgärder som kan behöva vidtas för att uppnå måluppfyllelse. På mötet kommer underlaget att presenteras i korthet. Efter mötet förväntas ledamöterna återföra relevant kunskap till sina respektive organisationer.

Ledamöterna i ÖK kan efterfråga ytterligare underlag som behövs för att kunna följa programmets genomförande.

Bakgrund

Jordbruksverket har tagit fram en lägesrapport för genomförandet av landsbygdsprogrammet, som bland annat visar besluts- och utbetalningsläget den **1 oktober 2023**. Avsikten med lägesrapporten är att skapa en ögonblicksbild över genomförandet. Ambitionen är att lägesrapporten ska vara lättöverskådlig och möjlig att förstå även för den som inte aktivt arbetar med programmet.

Innehåll

Lägesrapport om genomförandet av landsbygdsprogrammet 2014–2022	1
Genomförande av landsbygdsprogrammet	2
Könsfördelning per delåtgärd	5
Projekt och företagsstöd.....	5
Areal- och djurbaserade ersättningar	6
Handläggningstider och behövd utbetalningstakt för projekt- och företagsstöd.....	7
Resultat.....	10

Projekt- och företagsstöd	10
Areal- och djurbaserade ersättningar	12
Bilaga 1	13
Bilaga 2	14
Bilaga 3	14
Bilaga 4	15
Bilaga 5	16

Genomförande av landsbygdsprogrammet

Budgeten är 48 143 miljoner kronor, varav den EU-finansierade delen är 23 859 miljoner kronor. Valutakursen vid omräkning av unionsbidraget är 10 kronor/euro.

Programmet pågår till 2025 men en majoritet av **projekt- och företagsstöden** i programmet stängdes för ansökan den 31 december 2022. Däremot är vissa stöd fortsatt öppna för ansökan fram till 31 december 2023 (se bilaga 1). Stöd som är öppna för ansökningar är sådana som inte finns med i den strategiska planen. Rekommenderad sista dag att besluta om ärenden inom dessa stöd är 31 mars 2024. Ändringsbeslut kommer att kunna fattas även efter detta datum. Utbetalningar kan göras fram till december 2025.

För **areal- och djurbaserade ersättningar** (miljöersättningar, ekologisk produktion, kompensationsstöd och djurvälstånd) är alla utbetalningar genomförda vid slutet av 2022, med undantag av ersättningarna för vallodling samt restaurering av betesmarker och slätterängar som löper till och med stödår 2024.

I tabellen nedan redovisas **beviljat och utbetalt stöd** för programmet i sin helhet inklusive kvarvarande åtaganden för vallodling och restaurering av betesmarker och slätterängar.

Budgetutnyttjande och utbetalningsnivå totalt för landsbygdsprogrammet är hög och uppgår till 98 % respektive 90 %.

Tabell 1 Budgetutnyttjandet av landsbygdsprogrammet 2014–2022, tkr.

Stödform	Program-budget	Beviljat stöd, inkl. återflöden	Beviljat stödbelopp i förhållande till programbudget, %	Utbetalt stöd, exklusive förskott	Utbetalt stödbelopp i förhållande till programbudget, %
Landsbygdsprogrammet totalt	48 143 410	47 188 800	98%	43 419 540	90%
Projekt- och företagsstöd (POF)	16 760 040	16 311 840	97%	12 542 580	75%
Avslutade areal- och djurbaserade ersättningar	29 397 760	29 234 140	99%	29 234 140	99%

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Pågående areal- och djurbaserade ersättningar	45 000 ¹	29 000	64%	29 000	64%
Tekniskt stöd	1 940 610	1 613 820	83%	1 613 820	83%

När det gäller **nyttjandet av EU:s tilldelning** har de två höjningar av programmets växelkurs som gjorts under programperioden liksom anpassningar av EU:s finansieringsandelar hjälpt till att hålla nyttjandet uppe. För de medel som är kvar kommer EU:s andel inte att kunna användas fullt ut till följd av skillnaden på cirka en procentenhet mellan programmets valutakurs jämfört med faktisk utbetalningskurs. EU:s andel av den kvarstående budgeten uppgår till cirka 470 miljoner kronor. Om den summan skulle användas fullt ut är en grov uppskattning att 47 miljoner kronor av EU-finansieringen skulle förloras på grund av valutadifferensen.

Det finns cirka 170 miljoner kvar i budgeten för **areal- och djurbaserade ersättningar** som ska användas för utbetalning av de ersättningar som fortfarande pågår men även för utbetalningar från tidigare stödår som ännu inte är färdighandlagda. En indikation visar att hela den återstående budgeten för dessa ersättningar inte kommer att utnyttjas. Den visar ett överskott på drygt 100 miljoner kronor, som främst är kopplat till den minskade anslutningsgraden för vissa ersättningar, såsom ersättningar för ekologisk produktion. Under 2023 har enbart varit ansökningar om utbetalning för ersättningarna för vallodling och restaurering av betesmarker och slätterängar. Dessa ansökningar motsvarar cirka 29 miljoner kronor och budgeten för dessa ersättningar är cirka 45 miljoner kronor under 2023 och 2024.

Utbetalt stöd inom **projekt- och företagsstöd** ligger något lågt i förhållande till att allt ska vara utbetalt i slutet av 2025. Totalt för landsbygdsprogrammet återstår det cirka 4,7 miljarder kronor att betala ut varav 4,2 miljarder kronor omfattar projekt- och företagsstöd. Det är viktigt att resurser finns för att nå ett fullt utnyttjande. En indikation visar att det blir överskott på ca 150–200 miljoner kronor inom projekt- och företagsstöd. Beräkningen baseras på återflöden inom beviljade ärenden. Siffran kommer sannolikt bli högre på grund av kommande återflöden och kan även ändras utifrån den slutliga beviljandegraden för inkomna ansökningar.

I bilaga 2 redovisas genomförandet av projekt- och företagsstöden per åtgärd. Inom kompetensutveckling, rådgivning, miljöinvesteringar, biogasstödet, energi-effektivisering och gödselhantering, förädlingsstöd, lantrasföreningar, EIP och samarbete återstår det mer i kvarvarande budget än det finns inkomna ansökningar, så det finns en viss risk att inte nå fullt budgetutnyttjande inom dessa åtgärder.

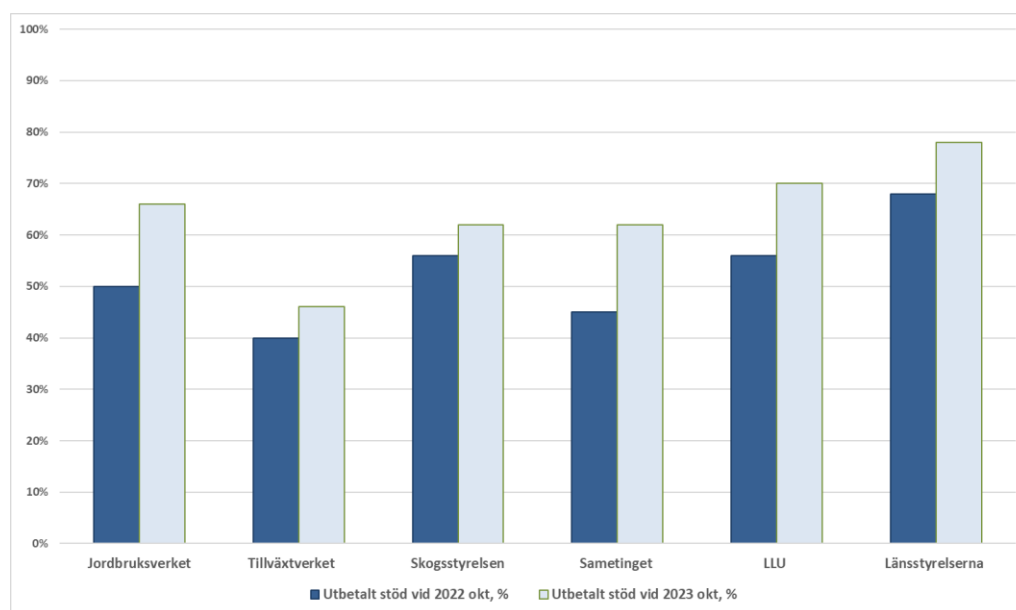
¹ Beräknad budget för 2023 – 2024 för vallodling och restaurering av betesmarker och slätterängar

Budgeten för **breddbandsstödet** är övertecknad och det kvarstår ca 73,3 miljoner kronor att få tillbaka som återflöden. Jordbruksverket bevakar frågan. Alla länsstyrelser bedömer att de kommer att klara att betala ut sina stöd i tid, förutom länsstyrelsen i Norrbottens län. Länsstyrelsen i Jönköpings län har indikerat att de kan vara behjälpliga, men ingen utvärdering av om den kapaciteten räcker har gjorts.

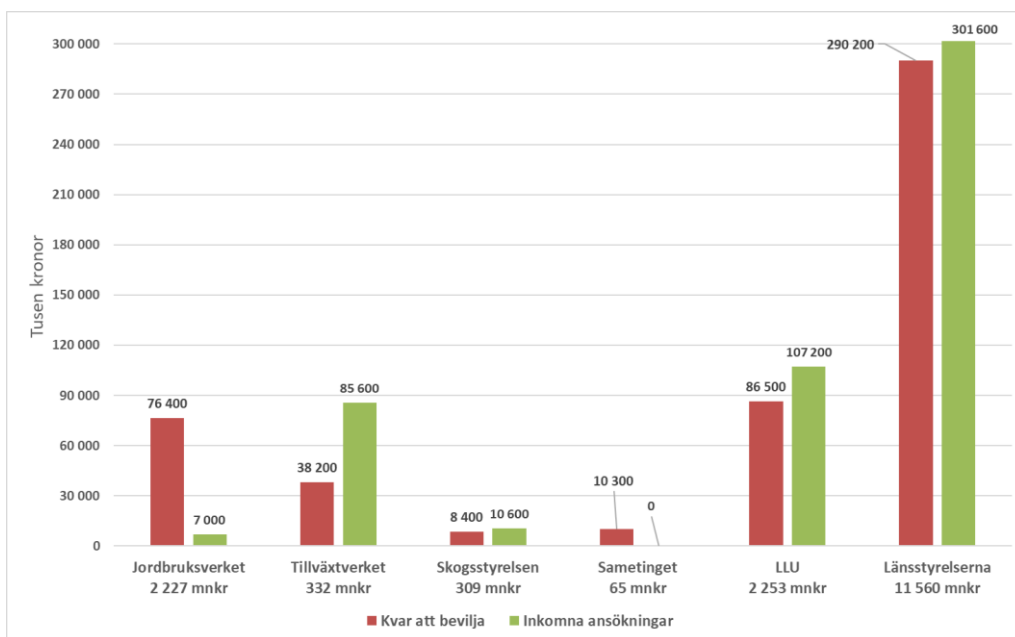
Det finns en möjlighet att flytta pengar mellan olika stöd för att möta efterfrågan och ett bättre budgetutnyttjande. En del länsstyrelser planerar att inte flytta pengar mellan olika delåtgärder där så är möjligt. Andra länsstyrelser avser göra en gemensam sammanställning över vilka länsstyrelser som har budget kvar och flytta medel mellan länen för att nå en hög budgetanvändning.

För att få en mer komplett bild över budgetutnyttjande för programmet redovisar vi även **läget per handläggande myndighet** (se bilaga 3). Figur 1 visar utvecklingen av utbetalningsnivån jämfört med förra årets rapportering och figur 2 visar inkomna ansökningar och kvarvarande medel. I flera fall ser vi högre söktryck än tillgänglig budget medan i vissa andra stöd är summan av inkommande ansökningar betydligt lägre än kvarvarande medel.

Figur 1 Utbetalningsnivån för projekt- och företagsstöd jmf med förra årets rapportering, uppdelat per handläggande myndighet (exkl. TA-stöd), anges i procent.

Figur 2 Kvarvarande budget, inklusive återflöden och inkomna ansökningar (som inte fått några beslut än) för projekt- och företagsstöd uppdelat per handläggande myndighet (exklusive tekniskt stöd), tkr.

Könsfördelning per delåtgärd

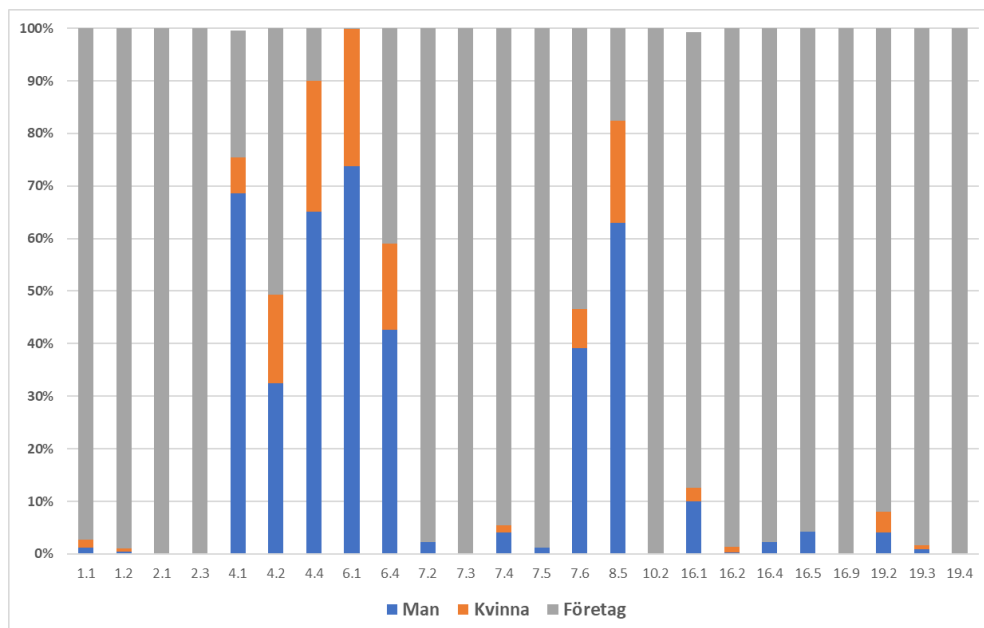
13 procent av beviljade ansökningar inom landsbygdsprogrammet har gått till bolag och organisationer, så som föreningar, stiftelser och myndigheter (se bilaga 4). Dessa är juridiska personer och vi kan därför inte härleda könsfördelningen för dessa. 87 procent av beviljade ärenden har gått till enskilda firmor som leds antingen av en man eller en kvinna. Av dessa har 14 procent gått till enskilda firmor som tecknats av en kvinna och 73 procent har gått till enskilda firmor tecknats av män. Omvandlat till beviljat stöd i kronor har 47 procent gått till män medan 6 procent har beviljats till kvinnor. 47 procent av beviljat stödbelopp har gått till juridiska personer (se bilaga 5).

Projekt och företagsstöd

Inom projekt- och företagsstöd har strax över 18 000 ansökningar beviljats som motsvarar nära 16 miljarder kronor. Hälften av dessa har beviljats till juridiska personer så som bolag och andra organisationer vilket motsvarar 78 procent av pengarna. 40 procent av beviljade ansökningar inom projekt- och företagsstöd har gått till enskilda firmor som tecknas av män och 10 procent av beviljade ansökningar har gått till enskilda firmor som tecknas av kvinnor. Männens ansökningar motsvarar 19 procent av beviljade medel medan kvinnornas motsvarar 3 procent.

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Figur 3 Antal beviljade insatser inom projekt- och företagsstöd fördelat på man, kvinna och företag.

Bilden ovan visar fördelningen av beviljade ärenden på män (enskild firma), kvinnor (enskild firma) och andra företag (bolag, organisationer, myndigheter etc.). Det syns, om än knappt att det bara är inom två delåtgärder, nämligen kompetensutveckling² samt pilotprojekt och utveckling, som det var fler kvinnor än män som stod för beviljade ansökningar. I båda fallen är det dock ytterst få ansökningar som kommit från enskilda firmor.

När det gäller delåtgärd 2.1 Rådgivning resp. 2,3 Fortbildning av rådgivare kan vi notera att det inte är möjligt för varken kvinnor eller män (med enskild firma) att söka dessa stöd eftersom det är ett krav enligt EU-förordningen att verksamheten ska upphandlas alternativt genomföras av den handläggande myndigheten i egen regi. Det vill säga inga utlysningar sker utan det är bara den handläggande myndigheten som själv kan söka stödet och bli stödmottagare. Myndigheten kan sedan upphandla verksamheten eller genomföra den i egen regi.

Areal- och djurbaserade ersättningar

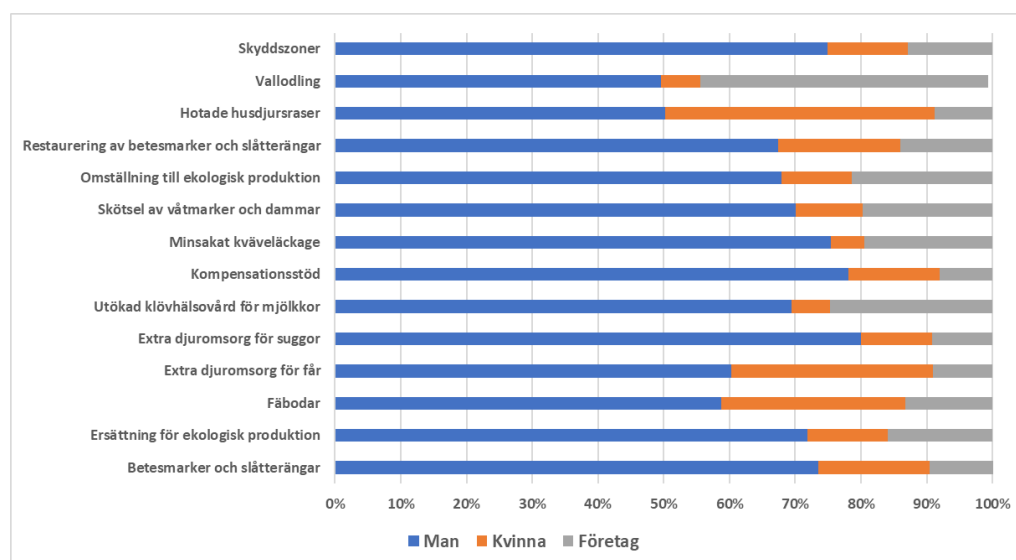
Inom areal- och djurbaserade stöd har det under programperioden beviljats drygt 566 000 ansökningar. Här är det viktigt att komma ihåg att dessa är årliga ersättningar och därför ingår samma personer flera gånger i den ackumulerade siffran av ansökningar. Det stor övervikt av enskilda firmor som är tecknade av män som har beviljats stöd under perioden. Dessa står för 74 procent av alla beviljade ansökningar samt för 66 procent av beviljat stöd inom de areal- och djurbaserade

² Den som anordnar kompetensutvecklingen (åtgärd 1) eller rådgivningen (åtgärd 2) som får söka stödet, så det är svårt att bedöma om exakta målgruppen, dvs. hur många kvinnor respektive män som har gått på kurs eller fått en rådgivning.

stöden. Totalt har över 25 miljarder kronor beviljats varav 16,5 miljarder har beviljats till enskilda firmor som leds av män. Motsvarande siffra för enskilda firmor som tecknats av kvinnor är drygt 2 miljarder och omfattar 14 procent av beviljade ansökningar. 12 procent av beviljade ansökningar och 26 procent av beviljade medel har gått till juridiska personer, alltså bolag och organisationer så som föreningar, stiftelser och myndigheter (i vissa fall även utländsk juridisk person och dödsbo).

Bilden nedan visar fördelningen av beviljade ansökningar fördelat på enskilda firmor som tecknats av män respektive kvinnor samt övriga företag som inkluderar bolag och andra organisationer och myndigheter. Det är tydligt att det inom alla ersättningsmöjligheter är flest män som beviljats stöd, både framför kvinnor och andra företagsformer.

Figur 4 Antal beviljade insatser inom areal- och djurbaserade ersättningar fördelat på man, kvinna och företag.

Handläggningstider och behövd utbetalningstakt för projekt- och företagsstöd

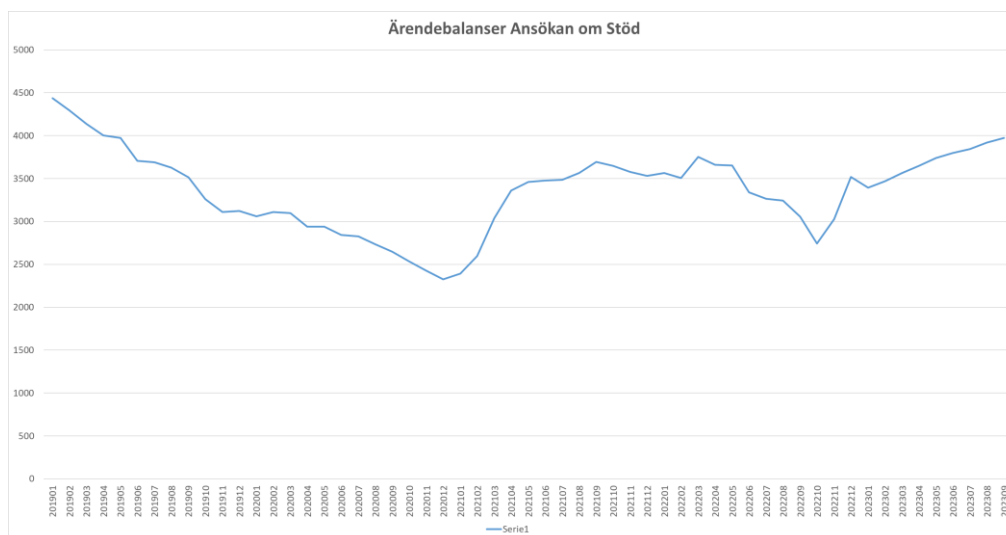
Långa handläggningstider påverkar budgetutnyttjandet

Det finns ett högt tryck på handläggningen och en bidragande orsak till detta är genomförda förändringar i handläggningsprocessen.

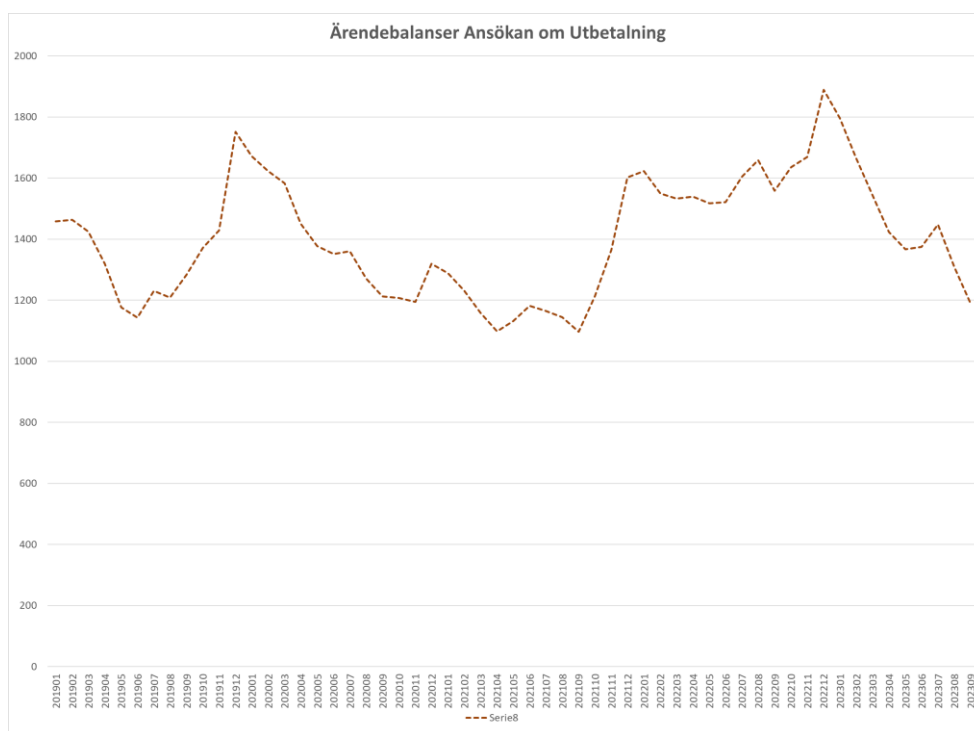
Diagrammen nedan (figur 5 och figur 6) visar utvecklingen av ärendebalanser i ansökan om stöd och ansökan om utbetalning från 2019 fram till september 2023. Diagrammen avser samtliga handläggande stödmyndigheter och åtgärder.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Figur 5 Ansökan om stöd i landsbygdsprogrammet

Figur 6 Ansökan om utbetalning i landsbygdsprogrammet

Ärendebalanserna för ansökan om stöd har generellt gått upp de senaste tolv månaderna. För de flesta åtgärder är vi inne på sista året att ansöka om stöd, samtidigt som handläggning av ansökan om stöd inom strategisk plan påbörjats.

För ansökan om utbetalning har vi sett en tydlig minskning av ärendebalanserna under året. En särskilt kraftig minskning har setts för ärenden inom LLU som utgör mer än hälften av minskningen under 2023.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Inom utbetalning har ansökningstrycket inom strategisk plan ännu inte hunnit komma upp i tempo, vilket gör att mer tid kan fokuseras på gamla programperioden. Under året har även ansökningar inom regional- och socialfonden samt Havs- och fiskeriprogrammet sina sista ansökningar, där största delen varit koncentrerad till första halvåret. Dessa fonder har haft förordningsstyrda krav på 90 dagar från ansökan till beslut, vilket gjort att dessa varit prioriterade avseende handläggningsresurser.

Något som har lyfts och hanteras i samband med målstyrningsarbetet är att det kommer finnas utmaningar i att ha två program öppna parallellt för både hantering av ansökan om stöd samt utbetalning och att detta kan påverka handläggningstiderna negativt. Detta är ett pågående arbete för såväl Jordbruksverket som övriga handläggande myndigheter hur prioriteringar sker.

Behövd utbetalningstakt för åtgärder inom projekt- och företagsstöd

Tabell 2 visar det ackumulerade utfallet för år 2022, samt behövd utbetalningstakt för 2023–2025. En förklaring till avvikelserna är att det var svårt att prognostisera effekterna av pandemin som har påverkat genomförandet i vissa åtgärder och de ökade handläggningstiderna visar sig även i utbetalningstakten. Även om balanserna är intakta eller minskar något hade en högre utbetalningstakt behövts för att betala ut enligt prognos.

För att ge mer komplett bild visas även en behövd snittutbetalningstakt för att klara budgetmålen till december 2025. För åtgärder 1, 2 och 16 (kompetensutveckling, rådgivning och samarbete, inklusive EIP) är utbetalningstakten klart under vad vi behöver hålla för takt för att kunna betala ut hela budgeten. För att klara av att betala ut krävs att utbetalningstakten ökar.

Tabell 2 Utbetalat stöd, ackumulerat utfall och behövd utbetalningstakt i kronor, tkr totalt

Ackumulerat utfall samt behövd utbetalningstakt (SEK)	Kompetens-utveckling	Råd-givning	Investeringsstöd till jordbruk	Jordbruks- och affärs-utveckling	Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd	Miljö-åtgärder i skogen	Lantras-föreningar	Samarbete inkl. EIP	Lokalt ledd utveckling)
2022 utfall	106 092	4 9810	364 711	104 860	753 504	12 329	2 100	160 259	231 812
2022 utfall (snitt per månad)	8 841	4 151	30 393	8 738	62 792	1 027	175	13 377	19 318
2023 utfall (tom september)	155 347	29 894	279 432	52 246	471 038	9 868	2 767	175 617	278 062
2023 utfall (snitt per månad)	17 261	3 322	31 048	5 805	52 338	1 096	307	19 513	30 896
April 2023–2025 kvar att utbetala totalt	645 232	263 262	906 947	198 644	1 438 418	50 058	12 686	717 038	874 491
Snitt per månad April 2023–2025	19 552	7 978	27 483	6 020	43 588	1 517	384	21 728	26 500

Jämfört med lägesbilden i april har den genomsnittliga utbetalningstakten som krävts per månad för att få ut alla pengar i tid passerats för flera av de åtgärderna med högst kvarvarande belopp. För åtgärd 1 och 2 är en stor del av stödmottagarna myndigheter och där vi fortfarande inte beslutat om stöd i lika hög omfattning. För åtgärd ett har genomsnittliga utbetalningstakten dubblerats jämfört med 2022. För åtgärd 16 har utbetalningstakten gått upp, men når fortfarande inte upp till den utbetalningstakt som behövs.

Det är värt att påtala att vi framöver kommer ha ett högre söktryck på utbetalningar inom strategisk plan, vilket gör att handläggningsresurser behöver användas där. Därtill är det fördelaktigt att genomsnittet är högre under 2023 och 2024 för att vi ska kunna säkerställa att hinna betala ut resterande medel under 2025.

Resultat

Projekt- och företagsstöd

De flesta av projekt- och företagsstöden ligger bra till i förhållande till resultatmålen. Överlag kommer vi under programperiodens sista år 2025 nå flertalet av målen då de flesta redovisningarna görs vid slututbetalning.

Det finns några mål, bland annat skapa nya jobb, minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak, samt investeringsstöd till jordbruk som har god måluppfyllelse (tabell 3).

Tabell 3 Måluppfyllelse inom projekt- och företagsstöd, %

Delåt gård kod	Delåtgärd kortnamn	Omfattningsindikator	Indikatorm ål plan 9	Förväntat resultat för beviljade ärenden	Måluppfyllelse % Förväntat resultat	Faktiskt resultat	Måluppfyllelse % Faktiskt resultat
1.1	Kompetensutveckling	Antal deltagare i utbildning	135 500	106 541	79%	23 105*	17%
2.1	Rådgivning	Antal deltagare i rådgivning	45 100	37 826	84%	5 556*	12%
4.1	Investeringsstöd till jordbruk	Antal företag	3 750	3 877	103%	3 141**	88%
4.1	Energieffektivisering och energiskog	Antal insatser	320	241	75%	212**	66%
4.1	Minska växthusgas och ammoniak	Antal insatser	330	338	102%	282**	85%
4.1	Minska växthusgas och ammoniak	Djurenheter som berörs	130 000	190 500	147%	128 466*	99%
4.2	Förädlingsstöd (djurvälstånd och kort livsmedelskedja)	Antal insatser	344	300	87%	253**	74%
4.2	Förädlingsstöd (nya jobb och diversifiering)	Antal stödmottagare	128	130	102%	115**	90%
4.4	Miljöinvesteringar	Antal insatser	3 050	1 417	46%	1 132**	37%
6.1	Startstöd	Antal stödmottagare	858	816	95%	788**	92%
6.4	Biogasstöd	Djurenheter som berörs	38 100	46 000	121%	39 608*	104%
6.4	Förnybar energi	Antal insatser	240	347	145%	336**	140%
6.4	Nya jobb & diversifiering	Antal stödmottagare	800	769	96%	678**	85%
6.4	Skapa nya jobb	Antal nya jobb	975	1 877	192%	883*	91%
7.2	Småskalig infrastruktur	Antal insatser	90	43	48%	41**	46%

* Faktiskt resultat för slutförda ärenden.

** Faktiskt resultat för del- och slutförda ärenden.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Delätgård kod	Delätgård kortnamn	Omfattningsindikator	Indikator m ål plan 9	Förväntat resultat för beviljade ärenden	Måluppfyllelse % Förväntat resultat	Faktiskt resultat	Måluppfyllelse % Faktiskt resultat
7.3	Bredband	Befolkning som får bredband	361 000	330 616	92%	214 716*	59%
7.3	Bredband	Antal insatser	650	697	107%	633**	97%
7.4	Service och fritid på landsbygden	Antal insatser	2 480	1 478	60%	1 381**	56%
7.5	Infrastruktur för rekreation och turism	Antal insatser	260	177	68%	149**	57%
7.6	Miljöinvesteringar – vattenvårdsåtgärder och kulturmiljöer i renskötselområden	Antal insatser	1 720	615	36%	544**	32%
7.6	Natur- och kulturmiljö	Antal insatser	880	486	55%	424**	48%
8.5	Skogens miljövården	Antal insatser	3 000	2 948	98%	2 320**	77%
16.1	EIP	Antal grupper	260	251	97%	240**	92%
16.2–16.9	Samarbetsåtgärder	Antal samarbetsinsatser	470	502	107%	408**	87%
16.4	Samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan	Antal jordbruksföretag som deltagit i samarbete	660	276	44%	225*	34%
19.2/19.3	LLU	Antal nya jobb	930	1 984	213%	1 107*	119%

Några mål visar fortfarande en låg måluppfyllelse, men det förväntade resultatet för dessa kommer att förbättra måluppfyllelsen betydligt, exempelvis inom **bredband för befolkning som får bredband**. Däremot kommer de mål som redovisas nedan att ha sämre måluppfyllelse enligt vår bedömning.

Ett mål inom **kompetensutveckling** är att 135 500 deltagare ska genomgå utbildningsinsatser och kurser. Det faktiska resultatet för avslutade projekt hitintills inom kompetensutveckling är 17% av målet. Den låga måluppfyllelsen beror på att indikatorn redovisas först när ett ärende är slututbetalt. I nuläget finns tydliga indikationer på att det uppsatta målet vad gäller antalet deltagare inom kompetensutvecklingsåtgärden inte kommer att nås. Förväntat resultat ligger på 79% om hela budgeten utnyttjas, men siffran kan bli lägre beroende på vilka utfallen blir av de beviljade besluten.

Ett av flera mål inom **samarbetsstödet** är antal aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan. Målet är att 660 jordbruksföretag eller små- och medelstora företag ska delta i samarbeten och måluppfyllelsen ligger på 34%. Vår bedömning är att det uppsatta målet inte kommer att nås, men den utgör en liten del av prioritering 3 (djurvälstånd och kort livsmedelskedja).

Det finns ett mål inom **miljöinvesteringar** (insatser för engångsröjning, stängsel mot rovdjur och reglerbar dränering) att 3 050 insatser ska genomföras. Måluppfyllelsen för förväntat och faktiskt resultat är 46 % respektive 37 %, vilket är lågt. Detta kan förklaras med att målet för framförallt engångsröjning sattes för högt i förhållande till efterfrågan, där målet var 2 500 insatser. Det kan jämföras med utfallet som hittills är knappt 200. Att målet inte nås kan bero på att engångsröjning inte har marknadsförts i tillräckligt hög omfattning och potentiella sökande därför inte vet om att stödet finns att söka trots att de har behov. En annan förklaring är att

sökande har valt att istället söka miljöersättning för restaurering av betesmarker och slåtterängar eller genomfört röjningar utan att söka stöd för det. Stängsel mot rovdjur har istället beviljats i högre omfattning (835 insatser) jämfört med målet (550 insatser).

Insatserna för engångsröjning och stängsel mot rovdjur fortsätter parallellt med strategiska planen till och med 2023, vilket kan möjliggöra något högre måluppfyllelse.

Det finns även risk att inte nå målet inom **miljöinvesteringar** där bland annat våtmarker och dammar och investeringar för förbättrad vattenkvalitet ingår. Måluppfyllelsen för antalet insatser är 36%, vilket är lågt.

Budgetutnyttjandet för beviljade insatser och utbetalningar är högre, vilket beror på att det blev större våtmarker än man faktiskt räknat med i målsiffran. Det är fortfarande möjligt att göra utbetalningar för våtmarksärenden under 2025 vilket kan ge något ökad måluppfyllelse. Anledningen till detta är att dessa ärenden är särskilt komplexa till sin natur eftersom det ofta behövs olika former av utredningar och tillstånd för att anlägga en våtmark. Dessa processer tar lång tid och därför har inte alla ansökningar kunnat hanteras. Det finns också en risk att vissa våtmarker inte hinner slutföras innan programperiodens slut. Därför kan det i vissa fall behöva föras över ärenden från landsbygdsprogrammet till strategiska planen. Jordbruksverket har tillsammans med länsstyrelserna påbörjat en översyn om vilka möjligheter till överföring av ärenden finns.

Areal- och djurbaserade ersättningar

Under 2023 har lantbrukarna enbart kunnat söka om utbetalning för miljöersättningarna för restaurering av betesmarker och slåtterängar och vallodling. Ansökningstrycket för utbetalning har varit lågt och måluppfyllelsen ligger på 30% (3 000 hektar) respektive 13% (38 350 hektar). Båda stöden omfattar åtaganden som påbörjats programperioden 2014–2022 och som inte löpt ut än. Det har inte kunnat sökas nya åtaganden under 2023. Måluppfyllelsen blir missvisande eftersom det är en naturlig minskning av ansökta arealer då åtaganden tar slut.

Den låga måluppfyllelsen för restaurering kan dessutom förklaras med att målet på 10 000 hektar egentligen avser kumulativt värde under hela programperioden medan ansökt areal är uppgifter från en årlig ansökan. Som vi har redovisat tidigare bör ca 8 700 hektar vara areal som restaureras eller har restaurerats klart, men även en del av dessa kan innehålla dubletter på grund av överlåtelser under 2019–2022. Det är dock inte möjligt att kvantifiera dessa. 6 736 hektar är den areal man får om man delar det utbetalda beloppet på ersättningsnivån och fem år. 4 852 hektar har varit i ett åtagande i fem år och bör vara färdigrestaurerade. Om de arealer som fortfarande inte har restaurerats klart godkänns kommer måluppfyllelsen öka till 8 700 hektar, det vill säga 87 procent.

Bilaga 1

Programavslut och stöd som förlängs

Tabellen nedan visar de åtgärder inom **projekt- och företagsstöd** som kommer att hållas öppna för ansökan om stöd fram till 31 december 2023. Sista dag att besluta om ärenden inom dessa stöd/insatsområden föreslås bli 31 mars 2024. Det finns inget reglerat datum för sista dag för beslut om stöd. Vår rekommendation föreslås bli 31 mars 2024. Det är då endast 13 månader tills att ansökan om slututbetalning ska vara inlämnad den 5 april 2025. Detta datum gäller för alla projekt- och företagsstöd.

Stöd som fortsätter parallellt med strategiska planen

Insatsområde	Namn på insatsområde / stöd	Berörd myndighet	Förslag för datum då åtgärden stängs för ansökan	Förslag till datum då åtgärden stängs för beslut	Åtgärden stängs för ansökan om utbetalning (föreskriftstyrt)
4.4/4a	Stängsel mot rovdjur	Avrop / länsstyrelserna	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
4.4/4a	Engångsröjning av betesmark	Avrop / länsstyrelserna	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
4.2/3a	Förädlingsstöd	Länsstyrelserna & Sametinget	När vi har ett nytt stöd i SP kan vi stänga		
4.2/6a	Förädlingsstöd	Länsstyrelserna & Sametinget	När vi har ett nytt stöd i SP kan vi stänga		
6.4/5d	Biogas och rötresthantering	Avrop	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
7.4/6b	Investeringar i service och fritid på landsbygden	Länsstyrelserna & Sametinget	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
7.6/6b	Stöd till utveckling av natur och kulturmiljö	Länsstyrelserna & Sametinget	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
7.6/4abc	Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet	Länsstyrelserna	Egen process		2025-04-05
7.6/4abc	Anl. och rest. våtmarker och dammar för biologisk mångfald	Länsstyrelserna	Egen process		2025-04-05
7.6/4abc	Anl. och rest. våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet	Länsstyrelserna	Egen process		2025-04-05
7.6/4abc	Anlägga tvåstegsdiken	Länsstyrelserna	Egen process		2025-04-05
7.6/4abc	Återskapa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet	Sametinget	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
8.5/4a	Skogens miljövården	Skogsstyrelsen	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
1.2/6a	Info & demo för digitalisering av små företag	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
2.1/6a	Rådgivning för digitalisering av små företag	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
16.2/6a	Samarbete för digitalisering av små företag	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
1.1/6b	Kompetensutveckling för lokal serviceutveckling	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
1.2/6b	Info & demo för lokal serviceutveckling	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
16.2/6b	Samarbete för att främja service på landsbygden	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05
7.5/6b	Infrastruktur för turism, vandrings- och MTB-leder	Tillväxtverket	2023-12-31	2024-03-31	2025-04-05

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Bilaga 2

Sammanställning landsbygdsprogrammet 2014–2022, projekt- och företagsstöd tkr. Data till och med 2023-10-01

Åtgärd kod	Åtgärd namn	Program-budget 9	Beviljat stöd, inkl. återflöden	Budget-utnyttjande, %	Kvar att bevilja	Inkomna ansökningar under handläggning	Utbetalt stöd, exklusive förskott	Utb. nivå, %
1	Kompetensutveckling	1 508 700	1 478 060	98%	30 650	5 860	960 900	64%
2	Rådgivning	563 170	547 950	97%	15 220	9 400	318 090	56%
4	Ökad konkurrenskraft inom jordbruket	3 461 600	3 390 300	98%	71 310	41 880	2 805 860	81%
4	Förädlingsstöd	209 260	179 850	86%	29 420	9 420	140 010	67%
4	Miljöinvesteringar	91 050	78 380	86%	12 660	3 800	63 430	70%
6	Startstöd	208 400	201 400	97%	7 000	5 000	176 580	85%
6	Investeringsstöd för jobb och klimat	691 840	637 080	92%	54 760	87 400	552 300	80%
7	Småskalig infrastruktur	25 720	25 990	101%	0	0	25 130	98%
7	Bredband	4 352 530	4 425 840	102%	0	0	3 585 950	82%
7	Service och fritid på landsbygden	759 830	739 780	97%	20 060	103 430	649 050	85%
7	Infrastruktur för rekreation och turism	210 630	190 980	91%	19 660	58 560	100 040	47%
7	Natur- och kulturmiljö	613 730	555 060	90%	58 670	28 130	446 460	73%
8	Miljöåtgärder i skogen	151 300	143 530	95%	7 770	10 600	106 660	70%
10	Lantrasföreningar	33 600	33 400	99%	200	0	23 170	69%
16	EIP	533 590	525 980	99%	7 610		354 850	67%
16	Samarbete	1 020 080	920 200	90%	99 880	42 120	586 540	57%
19	Lokalt ledd utveckling	2 325 000	2 238 090	96%	86 910	111 860	1 647 520	71%
	Summa	16 760 030	16 311 870	93%	521 780	517 460	12 542 540	71%

Bilaga 3

Fördelad budget och budgetutnyttjande per grupperad handläggande myndighet. Data till och med 2023-10-01

Grupperad budgettagande organisation	Fördelad budget	Beviljat stöd, inkl. återflöden	Budget-utnyttjande, %	Utbetalt stöd, exklusive förskott	Utb. nivå, %	Inkomna ansökningar (ärenden under handläggning)
Jordbruksverket	2 223 600	2 067 180	93%	1 311 570	59%	98 180
Lokalt ledd utveckling	2 253 460	2 074 760	92%	1 384 120	61%	293 700
Länsstyrelsen	11 602 740	11 132 230	96%	8 529 900	74%	540 100
Sametinget	64 970	54 040	83%	34 070	52%	1 500
Skogsstyrelsen	309 220	279 540	90%	185 270	60%	44 140
Tillväxtverket	331 910	261 510	79%	141 940	43%	153 770
Summa	16 785 900	15 869 260	95%	11 586 870	69%	1 131 390

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Bilaga 4

Antal beviljade insatser i landsbygdsprogrammet 2014–2022 fördelat på man, kvinna och företag. Data till och med år 2022.

JBR/PoF	Delåtgärd kod	Delåtgärd kortnamn	Man	Kvinna	Företag	Totalt
PoF	1.1	Kompetensutveckling	3	4	250	257
PoF	1.2	Demonstrationer och information	1	1	325	327
PoF	2.1	Rådgivning	0	0	140	140
PoF	2.3	Fortbildning av rådgivare	0	0	14	14
PoF	4.1	Investeringsstöd till jordbruk	2 858	285	1 020	4 163
PoF	4.2	Förädlingsstöd	127	66	198	391
PoF	4.4	Miljöinvesteringar	855	328	131	1 314
PoF	6.1	Startstöd	580	205	1	786
PoF	6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat	487	188	468	1 143
PoF	7.2	Småskalig infrastruktur	1	0	42	43
PoF	7.3	Bredband	0	0	703	703
PoF	7.4	Service och fritid på landsbygden	48	21	1 351	1 420
PoF	7.5	Infrastruktur för rekreation och turism	2	0	163	165
PoF	7.6	Natur- och kulturmiljö	420	80	573	1 073
PoF	8.5	Skogens miljövärden	1 712	526	480	2 718
PoF	10.2	Lantrasföreningar	0	0	122	122
PoF	16.1	Innovation jordbruk	43	10	347	400
PoF	16.2	Pilotprojekt och utveckling	1	4	386	391
PoF	16.4	Samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan	1	0	42	43
PoF	16.5	Samarbeten inom miljö	1	0	23	24
PoF	16.9	Samarbeten för diversifiering och information om miljö och mat	0	0	11	11
PoF	19.2	Genomförande av lokala utvecklingsstrategier	92	88	2 048	2 228
PoF	19.3	Samarbetsprojekt	1	1	116	118
PoF	19.4	Driftskostnader	0	0	44	44
PoF	20.1	Tekniskt stöd	0	0	24	24
PoF	20.2	Landsbygdsnätverket	0	0	1	1
JBR	10.1	Betesmarker och slätterängar	140 185	31 230	19 328	190 743
JBR	10.1	Fäbodan	847	404	191	1 442
JBR	10.1	Hotade husdjursraser	3 015	2 463	526	6 004
JBR	10.1	Restaurering av betesmarker och slätterängar	4 729	1 308	982	7 019
JBR	10.1	Skötsel av våtmarker och dammar	5 454	788	1 537	7 779
JBR	10.1	Minsakat kväveläckage	15 570	1 037	4 034	20 641
JBR	10.1	Vallodling	46 843	7 625	8 024	62 492
JBR	10.1	Skydds-zoner	16 604	1 968	4 791	23 363
JBR	11.1	Omställning till ekologisk produktion	4 409	698	1 388	6 495
JBR	11.2	Ersättning för ekologisk produktion	25 416	4 329	5 611	35 356
JBR	13	Kompensationsstöd	137 594	24 446	14 087	176 127
JBR	14	Extra djuromsorg för suggor	1 229	165	1 086	2 480
JBR	14	Extra djuromsorg för får	8 765	4 457	1 326	14 548
JBR	14	Utökad klövhälsövård för mjölkkor	10 347	889	3 675	14 911

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Bilaga 5

Antal beviljade insatser i landsbygdsprogrammet 2014–2022 fördelat på man, kvinna och företag.

JBR/PoF	Delätgård kod	Delätgård kortnamn	Man	Kvinna	Företag	Summa
PoF	1.1	Kompetensutveckling	4 692 428 kr	1 235 754 kr	403 474 277 kr	409 402 459 kr
PoF	1.2	Demonstrationer och information	463 860 kr	22 000 kr	963 476 643 kr	963 962 503 kr
PoF	2.1	Rådgivning	0 kr	0 kr	481 547 339 kr	481 547 339 kr
PoF	2.3	Fortbildning av rådgivare	0 kr	0 kr	61 293 572 kr	61 293 572 kr
PoF	4.1	Investeringsstöd till jordbruk	2 280 988 622 kr	181 854 123 kr	741 748 388 kr	3 204 591 133 kr
PoF	4.2	Förädlingsstöd	48 433 094 kr	19 348 071 kr	93 796 611 kr	161 577 776 kr
PoF	4.4	Miljöinvesteringar	48 830 175 kr	17 396 420 kr	9 546 150 kr	75 772 745 kr
PoF	6.1	Startstöd	143 300 000 kr	50 650 000 kr	250 000 kr	194 200 000 kr
PoF	6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat	209 233 025 kr	89 045 114 kr	319 851 250 kr	618 129 389 kr
PoF	7.2	Småskalig infrastruktur	324 828 kr	0 kr	25 661 997 kr	25 986 825 kr
PoF	7.3	Bredband	0 kr	0 kr	4 471 117 657 kr	4 471 117 657 kr
PoF	7.4	Service och fritid på landsbygden	19 808 839 kr	7 425 349 kr	670 866 661 kr	698 100 850 kr
PoF	7.5	Infrastruktur för rekreation och turism	246 216 kr	0 kr	154 956 154 kr	155 202 370 kr
PoF	7.6	Natur- och kulturmiljö	172 999 563 kr	27 037 758 kr	329 738 938 kr	529 776 258 kr
PoF	8.5	Skogens miljövärden	63 371 368 kr	18 216 777 kr	47 666 074 kr	129 254 219 kr
PoF	10.2	Lantrasföreningar	0 kr	0 kr	32 926 773 kr	32 926 773 kr
PoF	16.1	Innovation jordbruk	14 395 334 kr	711 800 kr	512 058 944 kr	527 166 078 kr
PoF	16.2	Pilotprojekt och utveckling	495 404 kr	3 238 228 kr	746 930 006 kr	750 663 638 kr
PoF	16.4	Samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan	364 320 kr	0 kr	52 742 265 kr	53 106 585 kr
PoF	16.5	Samarbeten inom miljö	512 979 kr	0 kr	49 670 109 kr	50 183 088 kr
PoF	16.9	Samarbeten för diversifiering och information om miljö och mat		0 kr	19 300 858 kr	19 300 858 kr
PoF	19.2	Genomförande av lokala utvecklingsstrategier	15 909 012 kr	14 491 864 kr	1 332 754 831 kr	1 363 155 706 kr
PoF	19.3	Samarbetsprojekt	144 562 kr	99 706 kr	79 804 177 kr	80 048 445 kr
PoF	19.4	Driftskostnader	0 kr	0 kr	516 836 988 kr	516 836 988 kr
PoF	20.1	Tekniskt stöd	0 kr	0 kr	346 187 773 kr	346 187 773 kr
PoF	20.2	Landsbygdsnätverket	0 kr	0 kr	24 138 835 kr	24 138 835 kr
JBR	10.1	Betesmarker och slätterängar	4 267 403 887 kr	686 135 744 kr	1 582 935 809 kr	6 536 475 440 kr
JBR	10.1	Fäbodrar	90 128 456 kr	27 067 963 kr	20 969 066 kr	138 165 485 kr
JBR	10.1	Hotade husdjursraser	30 879 419 kr	14 538 428 kr	9 324 859 kr	54 742 706 kr
JBR	10.1	Minskat kväveläckage	522 962 330 kr	24 017 506 kr	248 180 520 kr	795 160 356 kr
JBR	10.1	Skötsel av våtmarker och dammar	89 650 525 kr	10 354 707 kr	55 235 657 kr	155 240 889 kr
JBR	10.1	Restaurering av betesmarker och slätterängar	69 930 388 kr	15 958 470 kr	33 688 432 kr	119 577 290 kr
JBR	10.1	Vallodling	517 612 665 kr	60 713 943 kr	193 669 696 kr	771 996 303 kr
JBR	10.1	Skydds zoner	150 455 185 kr	13 806 236 kr	64 466 196 kr	228 727 617 kr
JBR	11.1	Omställning till ekologisk produktion	190 231 648 kr	21 662 014 kr	100 318 877 kr	312 212 539 kr
JBR	11.2	Ersättning för ekologisk produktion	2 688 242 434 kr	292 849 216 kr	1 431 019 918 kr	4 412 111 568 kr
JBR	13	Kompensationsstöd	7 105 278 773 kr	739 786 114 kr	2 314 549 989 kr	10 159 614 876 kr
JBR	14	Extra djuromsorg för får	200 108 218 kr	72 160 195 kr	39 056 769 kr	311 325 182 kr
JBR	14	Utökad klövhälsövård för mjölkkor	191 335 558 kr	12 272 480 kr	117 321 684 kr	320 929 722 kr
JBR	14	Extra djuromsorg för suggor	241 562 747 kr	21 324 338 kr	397 749 024 kr	660 636 109 kr
	Summa		19 429 615 738	2 447 683 713	19 108 618 396	40 985 917 847

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden